

Η Ελλάδα ευνοείται από την πτώση της τιμής του πετρελαίου, εκτιμά η Alpha Bank

2020/04/23 16:38 στην κατηγορία ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η εξάπλωση του κορωνοϊού, αρχικά στην Κίνα -η οποία, ήδη από το 2017, αποτελεί το μεγαλύτερο εισαγωγέα αργού πετρελαίου στον κόσμο- και κατόπιν στον υπόλοιπο κόσμο, ανάγκασε τις κυβερνήσεις να λάβουν περιοριστικά μέτρα για τον μετριασμό της διασποράς του.

Οι περιορισμοί που τέθηκαν στις μετακινήσεις (**ο τομέας των μεταφορών αντιπροσωπεύει το 60% της συνολικής ζήτησης για πετρέλαιο**), αλλά και στην παγκόσμια βιομηχανική δραστηριότητα (λόγω των lockdowns) είχαν ως αποτέλεσμα, όχι μόνο την κατακόρυφη πτώση της ταξιδιωτικής κίνησης σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και τη μεγάλη μείωση της ζήτησης πετρελαίου και κατά συνέπεια των τιμών του, σύμφωνα με το Εβδομαδιαίο Δελτίο της Alpha Bank.

Όπως αναφέρει, οι τιμές του πετρελαίου μεταξύ Αυγούστου 2019 και Φεβρουαρίου 2020 σημείωσαν υποχώρηση κατά 7%. Ο ΟPEC (Οργανισμός Εξαγωγών Πετρελαιοπαραγωγών Κρατών), προκειμένου να αποφευχθεί περαιτέρω πτώση των τιμών, αποφάσισε στις αρχές Μαρτίου την περικοπή της ημερήσιας παραγωγής κατά 1,5 εκατ. βαρέλια μέχρι το τέλος του 2020. Η άρνηση, ωστόσο, της Ρωσίας να συνταχθεί με την απόφαση αυτή οδήγησε στη ραγδαία πτώση των τιμών.

Ενδεικτικό της έντασης της πτώσης είναι ότι ο μέσος όρος της τιμής του πετρελαίου τύπου Brent διολίσθησε, από 55,5 δολάρια/βαρέλι τον Φεβρουάριο, σε 33,7 δολάρια/βαρέλι τον Μάρτιο (-39,2%). Η επανέναρξη των συνομιλιών ώθησε υψηλότερα τις τιμές του πετρελαίου, ενώ στις 12 Απριλίου επετεύχθη συμφωνία για μείωση της ημερήσιας παραγωγής κατά 9,7 εκατ. βαρέλια, η οποία θα ισχύσει για το δίμηνο Μαΐου-Ιουνίου και ως εκ τούτου δεν δίνει οριστική λύση στις διαφορές των άμεσα εμπλεκόμενων κρατών, της Σαουδικής Αραβίας, της Ρωσίας και των ΗΠΑ.

Αντίθετα, παρά την επίτευξη της συμφωνίας, οι τιμές του πετρελαίου εξακολουθούν να παρουσιάζουν πτωτική τάση, λόγω κυρίως των σημαντικών αδιάθετων ποσοτήτων πετρελαίου και της χαμηλής ζήτησης, προσεγγίζοντας στις 22 Απριλίου τα 16 δολάρια/βαρέλι, το χαμηλότερο επίπεδο από τον Ιούνιο του 1999.

Μολονότι ο προσδιορισμός των τιμών του πετρελαίου γίνεται στις διεθνείς αγορές, οι επιπτώσεις των μεταβολών των τιμών του πετρελαίου δεν είναι όμοιες για όλες

τις χώρες, λόγω του διαφορετικού ποσοστού εξάρτησης που έχει η καθεμία, από τις εισαγωγές πετρελαίου για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών.

Στην Ελλάδα, το ποσοστό ενεργειακής εξάρτησης, που ορίζεται ως το ποσοστό των καθαρών εισαγωγών πετρελαίου στην ακαθάριστη εγχώρια διαθέσιμη ενέργεια, διαμορφώθηκε **το 2018 σε 70,7%, σημαντικά υψηλότερο του Ευρωπαϊκού μέσου όρου (58,2%)**.

Επομένως, η Ελλάδα, ως καθαρός εισαγωγέας πετρελαίου και χώρα με υψηλό ποσοστό ενεργειακής εξάρτησης, **ευνοείται από την πτώση των τιμών του, καθώς περιορίζεται το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου**. Επιπλέον, το χαμηλότερο κόστος παραγωγής μετακυλιέται στις τιμές των τελικών προϊόντων, ασκώντας αποπληθωριστικές πιέσεις.

Στην Ελλάδα, οι αναμενόμενες τάσεις αποπληθωρισμού, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, αντανakλούν το συνδυαστικό αποτέλεσμα των χαμηλότερων τιμών ενέργειας που εκτιμάται ότι θα καταγραφούν τους επόμενους μήνες (δεδομένου του σχετικά υψηλού συντελεστή στάθμισης της ενέργειας στη διαμόρφωση του γενικού δείκτη τιμών) και της επιδείνωσης των προοπτικών της παγκόσμιας και της ελληνικής οικονομίας ως συνέπεια της πανδημικής κρίσης.

Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) σημείωσε υποτονική άνοδο το 2019, της τάξης του 0,5% από 0,8% το 2018. Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλαν η πτώση των τιμών του πετρελαίου, κυρίως στο δεύτερο εξάμηνο του έτους και οι μειώσεις στην έμμεση φορολογία, στην εστίαση και στα επεξεργασμένα είδη διατροφής (ΦΠΑ: 13% από 24%), αλλά και στην ενέργεια, με το συντελεστή φορολογίας στον ηλεκτρισμό και στο φυσικό αέριο να διαμορφώνεται στο 6% από 13%.

Στο α' δίμηνο του έτους ο ΕνΔΤΚ παρουσίασε αύξηση κατά 0,7%, η οποία οφείλεται κυρίως στην ενδυνάμωση της εγχώριας ζήτησης, ενώ η αυξητική μέση επίδραση των τιμών των ενεργειακών αγαθών ήταν θετική και η επίδραση της φορολογίας σε αυτές ήταν αρνητική και συνδέεται με τη μείωση των συντελεστών έμμεσων φόρων τον Μάιο 2019.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, τον Μάρτιο ο ΕνΔΤΚ σημείωσε οριακή, ετήσια αύξηση 0,2%, έναντι αντίστοιχης αύξησης 1,0% τον Μάρτιο 2019. Η υποχώρηση του εγχώριου πληθωρισμού, που ξεκίνησε από τις αρχές του έτους, αναμένεται να συνεχιστεί καθ' όλη τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, καθώς τα μέτρα αναστολής της λειτουργίας των εμπορικών καταστημάτων και του περιορισμού των μετακινήσεων αναμένεται να έχουν ισχυρή αρνητική επίπτωση στην ιδιωτική κατανάλωση, σε σύγκριση με πέρυσι, επενεργώντας πτωτικά στις τιμές.

Σύμφωνα με την πρόσφατη έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (World

Economic Outlook, April 2020), ο πληθωρισμός στην Ελλάδα προβλέπεται ότι **θα διαμορφωθεί στο -0,5% το 2020 και στο 1,0% το 2021**. Αντίστοιχα, στην Ευρωζώνη ο πληθωρισμός προβλέπεται να διατηρηθεί οριακά σε θετικό έδαφος το 2020 (0,2%) και να φθάσει το 1,0% το 2021.

Οι εν λόγω προβλέψεις είναι σημαντικά χαμηλότερες από τις αντίστοιχες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που είχαν δημοσιευθεί τον Φεβρουάριο (Winter 2020 Economic Forecast). Συγκεκριμένα, για το 2020, προβλεπόταν ότι ο πληθωρισμός στην Ελλάδα θα διαμορφωνόταν σε 0,7% και στην Ευρωζώνη σε 1,3%.

Επιπλέον, η διαφαινόμενη αποδυνάμωση της ισοτιμίας του ευρώ έναντι του δολαρίου αναμένεται να έχει ελαφρά αυξητική επίδραση στο ενεργειακό κόστος του πετρελαίου, το οποίο εκφράζεται σε δολάρια.

Αν και η ραγδαία εξάπλωση του Covid-19 στις ΗΠΑ ανέσχεσε τις ανατιμητικές τάσεις στο αμερικανικό νόμισμα, η ιδιαίτερα ισχυρή δέσμη μέτρων στήριξης της οικονομίας από την αμερικανική κυβέρνηση ύψους 2 τρισ. δολαρίων, σε συνδυασμό με την επεκτατική νομισματική πολιτική που ακολουθεί η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, οδήγησαν σε αποκατάσταση -τουλάχιστον προσωρινά- της εμπιστοσύνης, ενώ παράλληλα καθίσταται ολοένα και πιο εμφανής η διάσταση απόψεων κατά τη λήψη αποφάσεων στρατηγικού χαρακτήρα στην Ευρωζώνη.

Ως συνέπεια, η πτώση της ισοτιμίας του ευρώ έναντι του δολαρίου αποτελεί εκ νέου το κυρίαρχο σενάριο.

Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της εξέλιξης του πληθωρισμού το προηγούμενο έτος ήταν η διαφορετική ταχύτητα με την οποία αυξάνονταν οι τιμές των υπηρεσιών σε σχέση με τις τιμές των αγαθών. Συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες κατέγραψαν μέσο ετήσιο πληθωρισμό 1,3% το 2019, συμβάλλοντας αυξητικά στον εναρμονισμένο πληθωρισμό το 2019.

Πιο συγκεκριμένα, όπως αναφέρει η Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (Μάρτιος 2020), οι υπηρεσίες που σχετίζονται με τον τουρισμό καθόρισαν την πορεία της συνιστώσας των υπηρεσιών, με τα αεροπορικά εισιτήρια να σημειώνουν ετήσια αύξηση 14,9%, τις υπηρεσίες παροχής καταλυμάτων 2,7% και την εστίαση 0,4%, αντίστοιχα.

Αντίθετα, οι τιμές των αγαθών παρέμειναν υποτονικές, σε σύγκριση με τις τιμές των υπηρεσιών, σε όλη τη διάρκεια του έτους, ενώ πέρασαν και σε αρνητικό έδαφος το δεύτερο εξάμηνο, λόγω των μειώσεων στη φορολογία. Συνολικά, το 2019 οι τιμές των αγαθών μειώθηκαν οριακά, σε ετήσια βάση, κατά 0,3% και ως εκ τούτου η συμβολή τους υπήρξε αντιπληθωριστική.

Σε ό,τι αφορά τις τιμές της ενέργειας, παρουσίασαν έντονη μεταβλητότητα το 2019.

Η μείωσή τους, ωστόσο, το β' εξάμηνο του έτους, είχε ως αποτέλεσμα, συνολικά το 2019 να μειωθούν κατά 0,3% και να λειτουργήσουν αποπληθωριστικά.

Τον Μάρτιο 2020, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης τόσο του συνολικού ΕνΔΤΚ, όσο και των επιμέρους δεικτών, δηλαδή του ΕνΔΤΚ αγαθών και ιδιαίτερα του ΕνΔΤΚ υπηρεσιών, επιβραδύνθηκαν σημαντικά. Η εξέλιξη αυτή πιθανότατα συνδέεται με τη συμπίεση στις τιμές των υπηρεσιών από τα μέτρα «κοινωνικής αποστασιοποίησης» που είτε ήδη ελήφθησαν από την κυβέρνηση, είτε προεξοφλείται ότι θα υιοθετήσουν οι καταναλωτές τους επόμενους μήνες.

Ειδικότερα, τα μέτρα “κοινωνικής αποστασιοποίησης”, τα οποία έχουν εφαρμοστεί σε παγκόσμιο επίπεδο με σκοπό την αντιμετώπιση της πανδημίας, πλήττουν ιδιαίτερα τους κλάδους που στηρίζονται στην κοινωνική αλληλεπίδραση, όπως ο τουρισμός, οι μεταφορές και η ψυχαγωγία.

Δεδομένης της βαρύτητας του τουρισμού στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας μας, η πτώση της ζήτησής του το 2020 αναμένεται, μεταξύ άλλων, να δημιουργήσει αποπληθωριστικές πιέσεις κατά το τρέχον έτος.

Η τελευταία αυτή εξέλιξη συνάδει με την πρόσφατη πρόβλεψη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (World Economic Outlook, April 2020), σύμφωνα με την οποία, όπως προαναφέρθηκε, αναμένεται αποπληθωρισμός το 2020 της τάξης του -0,5%.

Τέλος, οι τιμές της ενέργειας παρέμειναν αυξημένες τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο σε σύγκριση με τους αντίστοιχους περυσινούς μήνες (+4,8% και +1,3% αντίστοιχα), ενώ τον Μάρτιο σημείωσαν ραγδαία πτώση (-5,9%).

Αξίζει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι οι τιμές των αγαθών εκτός ενέργειας εξακολουθούν να παραμένουν σε θετικό έδαφος (+0,7%, σε ετήσια βάση, τον Μάρτιο), διατηρώντας και τον εναρμονισμένο πληθωρισμό οριακά θετικό.

Η τράπεζα υπογραμμίζει ότι υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ της διαχρονικής εξέλιξης της τιμής του πετρελαίου τύπου Brent και του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), με εξαίρεση τη χρονική περίοδο 2011-2013, όταν η μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης, λόγω συνεχούς ανόδου της ανεργίας, ώθησε χαμηλότερα τον ΕνΔΤΚ, παρά τη σχετική σταθερότητα της τιμής του Brent.

Όσον αφορά τις προοπτικές για τις τιμές πετρελαίου, **η μειωμένη ζήτηση αναμένεται να διατηρηθεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους** και, παρά τη συμφωνία για μείωση της ημερήσιας παραγωγής, οι τιμές αναμένεται να διατηρηθούν σε υποτονικά επίπεδα.

Ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας εκτιμά ότι η ημερήσια ζήτηση πετρελαίου θα μειωθεί κατά 9,3 εκατ. βαρέλια το 2020 (IEA, Oil Market Report, April 2020), ενώ,

σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η τιμή του πετρελαίου Brent αναμένεται να διαμορφωθεί το 2020 περί τα 37 δολάρια/βαρέλι (World Economic Outlook, April 2020), έναντι περίπου 64 δολάρια/βαρέλι το 2019.

Συνεπώς, μπορούμε με σχετική βεβαιότητα να υποθέσουμε ότι βραχυχρόνια οι τιμές του πετρελαίου θα ασκήσουν καθοδικές πιέσεις στον ΕνΔΤΚ, καταλήγει η τράπεζα.